

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joi și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru marabie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru strălătat pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 47

Correspondențele sînt a se adresa la:

Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 30
Epistole nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru odată 7 ar. — de două ori 12 ar., — de trei ori
15 ar. rîndul cu litere garmoud — și timbru de 30 cr. pentru
de-care publicare.

Sibiu, ziua Sântului Andreiu.

Un singur nume — Andreiu, — un singur nume ne prezintă înaintea ochilor minții și a-i inimei noastre trecut, prezent și viitoriu. Ce a fost, ce este, și la ce ne putem aștepta în viitoriu.

Un singur nume ca tablou fidel ne prezintă cu colori vii icoana bisericii noastre, întreg mecanismul în organismul ei și produsele acestui organism.

Putere magică are acest nume, și ea se manifestă aproape la toate lucrările noastre. O nouă viață în biserică noastră este legată de acest nume, în jurul lui se grupează toate părțile ei constitutive ca planete cu curs regulat în jurul soarelui, care le dă lumină, le dă căldură, le dă viață.

Este magică puterea cu care ne atrage acest nume, și noi cei mai mulți începem a nu ne mai da seamă de felul și forma de manifestare a acestei forțe.

Zace în natura omului de a primi lucrurile bune în tot cuprinsul lor fără a mai reflecta la proveniența lor. Ne-am dat a primi binele ca bine provenit dela o persoană puternică prin poziția sa, puternică prin individualitatea sa, puternică prin coincidența de împrejurări, cari cu istețime exploatare promovau în mod admirabil interesele reprezentate de persoana admirată acuma și de cătră neamicii ei chiar.

Un pătrariu de veac a trăit Șaguna în mijlocul nostru. Vieța lui este carte deschisă pentru el și pentru noi. Admirăm activitatea lui, admirăm rezultatele la care a ajuns în activitatea sa ca om al bisericii și națiunii, și ne încercăm a merge pe calea bătută de el.

Eată dubla însemnătate a acestei vieți bogate pentru Marele Șaguna ca om, și bogate pentru noi cari ne-am născut și trăim în biserică ocrotită de el un pătrariu de veac.

Un nume ca toate numele acesta, și dacă întâmplarea nu ar fi pus pe Șaguna în fruntea bisericii noastre, dacă el n'ar fi fost ceea ce a fost, dacă tot din întâmplare nu i s'ar fi dat numele Andreiu, pentru noi acest nume ar fi avut însemnătate calendarică încât privește ziua de 30 Novembre.

Astăzi însă acest nume a devenit popular pentru românii ortodocși din Ungaria și Transilvania, și în special pentru junime el este farul luminător în îngrozitoarea vijelie de aji în sinul bisericii noastre.

Era senin odinioară cerul bisericii noastre, și el era senin, căci elementele organismului ei nu cu-

noștea necunoscutele plăceri legate de rătăcirile deduse din greșita aplicare a vieții constituționale. Arhiepiscopul era centrul, el da directiva și celelalte organisme în biserică plutiau în jurul lui. El era mare și ca centru încălzia și lumina. Cealaltă erau mari, căci mare era disciplina exercitată de arhiepiscop, mare căldura și lumina ce revărsa el asupra lor, încât ea copleșea defectele ce doară ar fi fost a se da și ele la iveală.

Era o unitate bine mărginită și cu sfințenie păstrată în biserică noastră, se știa că arhiepiscopul e capul bisericii și senin odată cerul bisericii în cele interne, vânturile esterne nu puteau întuneca.

Erau fericite acele timpuri și voim se fim bine înțelegi. La numele Andreiu ne stă înaintea ochilor trecutul, prezentul și viitorul.

Cât a trăit Șaguna forma esternă a guvernării bisericii era cea absolutistică. Dăcem esternă și absolutistică, fără a afirma sensul absolutismului cu: „Sic volo sic iubeo,” fără a face elogiuri erei glorioase nici în socoteala forme de guvernare, nici a nomenclaturii stabilite de oameni, fără a face paralela între atunci și acuma în formă și esență, fără a face din trecut și prezent concluziuni pentru viitor.

Erau fericite acele timpuri și e bine se-o constatăm aceasta. Prin această constatare ne simțim dispensați de a cerceta pentru ce erau ele fericite și în ce chip s'ar putea ele reimprospeta. Nici aceea nu vom cerca a constata, dacă atîrnă dela noi sau dela alții reimprospetarea timpurilor de odinioară în toate consecuențele lor. Aceasta nu o facem noi. O vor face de bună seamă alți bărbați încărungați în lupte, bogați în experiențe și orientați în situațiune.

Noi cesti tineri constatăm ce se manifestează, și ne punem în frâu vâpaia tineretelor, care și până acum multe neplăceri ne-a cauzat.

Trei milioane de români se transpun astăzi în timpuri mai fericite. Puterea magică a numelui Andreiu pune în vibrație coardele inimelor, și românii vrînd nevrînd fac paralela între trecut și prezent.

Fericiți oameni am putea fi noi românii cel puțin în biserică noastră. Și ar trebui să fim fericiți căci alții sunt fericiți în ale lor, fericiți de și nime nu-și frîng capul cu teoriile despre aplicabilitatea constituționalismului.

Noi suntem organizați pe base liberale, așa că mare e deosebirea în aceasta privință între acuma și odinioară.

Odinioară eram și noi fericiți întocmai ca și alte biserici actuale, cari sunt organizate după cum am fost noi odinioară. Va cuteza cineva se afirme că forma este de vină? Va atribui oare lumea bună înțelegere forme de guvernare și va sacrifica oare forma pe altarul binelui comun bisericesc?

Binele bisericii pretinde să aflăm căi și mijloace spre a progresa și noi. Binele bisericii este „lex suprema,” binele bisericii apelează la umbra Marelui Arhiepiscop, spre a ne povățui pe cărările drepte în căutarea mijloacelor potrivite, prin cari se se reimprospeta nu în formă ci în esență fericitățile timpuri de odinioară.

Umbra Marelui Arhiepiscop ne va conduce, căci ea ni-a salutat la nașterea ei cu ultimile cuvinte ale lui Andreiu cel Mare: „Fiți pe pace, nu vă sfădiți!”

Umbra lui ne va povățui, căci el ne-a cunoscut mai bine, și momentele din urmă le-a sacrificat pentru noi, și noi trebuie se credem cu tărie în vegherea lui asupra noastră, căci el a murit cu cuvintele pe buze: fiți pe pace nu vă sfădiți.

Ne închinăm umbrei Marelui Andreiu, ne închinăm ei, căci el și-a cunoscut oamenii până în inimă și rărunchi.

Sibiu, 30 Novembre. Dnule Redactor! Elevii din seminariul nostru arhidiecezan au serbat aseară în mod festiv amintirea marelui nostru arhiepiscop, fericitul **Andreiu Baron de Șaguna**. Această serbare ni se pare că este legată de societatea de lectură a acestor elevi nu numai prin numele societății, ci prin o detorință fiească comună nouă tuturor, căci ne adăpostim prin locurile, unde activitatea marelui bărbat a lăsat după sine teren de luptă neobosită și foarte pentru mulți și comodați simțite cu imbelșugare.

Vă voi descrie pe scurt decursul serbării de ieri spre a vedea publicul cetitoriu în ce mod se păstrează amintirea bărbaților mari.

La 7 oare s'a deschis ședința publică prin conducătorul societății, dl Dr. Ioan Crișanu. Conform programului cunoscut sau parcurs toate punctele.

Dl Oniș în cuvinte frumoase a schițat viața bărbatului serbătorit după moarte, și în mod demn ne-a prezentat pre junimea studioasă din acest institut, care pe lângă știință trebuie să și facă totodată și școala caracterului său de fitoriu preot și învățătoriu.

A declamat bine și la multe locuri cu oare-care efect domnul Strîmbu poesia „Sumefia șoarecelui”

FOIȚA.

Clara sau Tapiseria.

De Féval.

(Traducere de D. P.)

(Începere.)

Domnișoara Olivia și arăta antica figură în ușa între deschisă.

— Doamna reluă cu multă ceremonie tinărul, care se grăbi a-și preface trăsurile, credeam să găsesc aci pe mătușa mea domnișoara d'Audetot. Te rog să-mi primești scusele.

— Nepoate, strigă Olivia intrînd, nu mai cunoști pe Olivia vara d tale?

Raymond se prefăcu că examinează cu mai multă atențiune pe sirmăna femeia, care, la vederea Oliviei, pusese capul între mâni.

— Doamna Marquisa, dișe el, este, în adevăr, foarte schimbată, dar nu e vorba de aceasta. Scumpa mea mătușă, și cer un moment de întrevorbire particulară.

— O întreținere particulară! repută Olivia cu spaimă. Nepoate, nu mai ești acum un copil; o fată... singură....

Raymond pusese cu sol-mnitate mâna pe inimă.

— Tușo, dișe el, pe credința mea de gentilom.

— Bine, întrerupse domnișoara Olivia d' Audetot; urmează-me!

Raymond venea să joace la castelul Rauville o comedia destul de glumeată; vederea Clarei îl scoșese de odată din rolul său; dar și aduse aminte îndată că, ori cât de ridicul era espedientul, scopul era important și serios. Pe seama sa, avea se re- pareze o nebunie ale cărei consecințe le putea măsura acum. Dând dar de o parte, după multă silință imagina întristătoare a verei sale, făcu apel la toată prezența sa de spirit. După ce intră în apartamentul său, Olivia îi arătă cu degetul un scaun, Raymond rămase în picioare.

— Păstreți ținuta unui ambasador însercinat cu cuvinte rugătoare, dișe el. Cunoști pe cavalerul de Langel-Coudras, scumpa mea mătușă?

— Pentru ce astă întrebare, rogu-te?

— Te rog cu umilință să-mi răspunzi.

— Negreșit, îl cunosc, dișe domnișoara Olivia cu un ton înțepat. Anul trecut la Paris la D. de duce Harcourt, își permise a-mi tăia profilul: e un obrasnic.

— Dară.... vru se dișă Raymond.

— Profilul era foarte urit, nepoate.

Tînărul abia își ținu un zimbet.

— Aceasta nu mă miră, dișe el cu gravitate.

— Cum, domnule!...

— Bine voești a mă asculta scumpa mea mătușă. Artistul cel mai ingenios nu este, în cele din urmă, decât un om. Mânia, temerea, amorul face se-i trâmure mâna, amorul mai cu seamă!... Frumoasă mătușă, nu înțelegi?

Olivia și apucă evantaliul și și oprî respirațiunea pentru ca se roșiască.

— Me înțelegi! strigă Raymond, care puse un genunchiu pe pământ. Misiunea mea este îndeplinită demnul meu amic, d. cavaler de Langel-Coudras, mi-a făcut onoarea de a mă alege de mijlocitor: după chiar dorința sa, pun mâna, numele și averea sa la picioarele dtale.

Domnișoara Olivia de Audetot era în prada unei agitațiuni peste puțină de descrie. Vrînd să se poarte după cum trebuie, și dădea nespuse silințe spre a oprî un consimțământ ce i scăpa, ca să dișe așa, prin toți porii de o dată.

— Nu știu.... Nu pot.... Mi e teamă.... gâgănea ea.

— Voești ca nefericitul meu amic să moară sub ochii dtale! strigă Raymond cu o voce pathetică.

— Dar aceasta repede consimțire.... un bărbat pe care abia îl cunosc, care nu și-a făcut nici o dată curtea.

de A. Panu. Asemenea a făcut bună impresiune dnul Mircea cu disertațiunea sa.

Punctul 6 din program merită oare-cari reflecțiuni binevoitoare. Ni s'a reprezentat scena temniței din legenda dramatică „Despot Vodă” de Alecsandri. Dnul Oniț, cleric în cursul al III. a reprezentat pe „Despot-Vodă” ear dnul Nicolau Terhetea, cleric în cursul II. pre Ciubăr-Vodă, și ni le-au prezentat cu gesturi și mimică.

E deamă de laudă activitatea și zelul domnilor diletanți dovedită în studiarea rolurilor și năsuința de a le interpreta cât se poate mai fidel. Era înse cu mult mai consult dacă se lăsa întreagă inscenăria la o parte, și se cetea frumos frumoșel frumoasa partie din legenda dramatică a laureatului nostru poet.

Spre a produce efect dramatic trebuie mai înainte de toate scoală. În această scoală se învață mai întâi a declama, a te înfățișa în rola ce voiești se reprezenta, a ști face gesturi unde trebuie și cum trebuie. Apoi pășești pe bină, unde ai bi temnița, are Ciubăr vodă ornamentul său și când se schimbă îmbrăcăminte nu produce ilaritate nici hlamida, nici coroana închipuită, mai puțin comica îmbrățisare.

La astfel de ședințe literare se cetesc piesele alese și ele dacă sunt bine cetite, produc efectul dorit. Așa se face pretutindenea, și zeloșii noștri elevi nu ne vor lua în nume de rău sfatul binevoitoriu ca pe viitoriu și dășii se facă ca toată lumea.

Cântările s'au executat de corul societății sub dirigința profesorului George Dima.

Publicul a rămas încântat și prin vii aplauze și a exprimat recunoștința pentru plăcutele momente, ce i le-a procurat societatea „Andrei Șaguna”.

După încheiere Domnul Archimandrit și vicariu arhiepiscopesc Nicolau Popea prin cuvinte părintești a indemnă pre elevi la continuarea pe calea apucată, care conduce la lucruri bune și folositoare.

La această producțiune literară au luat parte inteligența din Sibiu, între cari și mulți străini.

Sala seminariului este mică și publicul numeros era foarte indesuit și cât a încăput în sala. O parte însemnată a publicului era strimtorată între uși și prin localitățile laterale. Întră asemenea condițiuni omul cu toată dispoziția bună nu poate simți plăcerea ce ar produce serata la alt loc potrivit și comod.

Serbarea de a seară a fost serată literară și ea duplu ar câștiga în demnitate și valoare, dacă s'ar fi dat bună-ooră în sala dela „Musikverein”, unde merge toată lumea cu astfel de producțiuni. Despre avantajul material cu această sală nici nu mai trebuie se amintesc.

Slovă.

Discursul

deputatului Vincențiu Babeș ținut în 22 Noiembrie (4 Decembrie) în casa ablegaților la desbaterea generală asupra bugetului pentru anul 1885.

(Urmare și încheiere)

Mai înainte cu 9 sau 10 ani, am publicat un articol, prin care arătam, că există țări și popoare, ce trăiesc și muncesc pentru alții, pentru străini, și între acele țări și popoare la primul loc Turcia și Ungaria; dovedind aceasta prin cifre. Dl ministru de interne al Ungariei, Colom. Tisza, mi-a făcut proces de presă pentru acel articol — înainte scaunului cu jurații de aici din capitală, va să dică înaintea

— Oprește-te, scumpa mea mătușă, nu vorbi de reu! Nu știi nimic din cele ce acest sirman cavaler a făcut pentru amorul dtale! Dacă 'ți ai spune că în lunile cele mai aspre ale ernei, acest model al amanților de acolo, ziua și noaptea, castelului, odihnindu-te Dșeu știe unde, hrânindu-se cu gândul dtale....

— Să fie oare adevărat? suspină Olivia cu lan-goare.

— Dacă 'ți ai mai spune, urmă Raymond, folosindu-se de entuziasmul său, că s'a introdus chiar în casă... Nu te speria, tușică, respectul său egalădă amorul său... Dacă 'ți ai spune în fine, că a petrecut o noapte întreagă în camera misterioasă...

— În camera tapiseriei! întrerupse domnișoara d'Audetot, a carei curiositate sta deșteaptă în privința acestui subiect, de aproape patru deci ani: Ce a vădut?

— Îți va spune el însuși, și va fi proba a tot ce-ți vorbește în numele său.

— Cel puțin îmi va fi permis a mă gândi puțin la aceasta propunere?

— Vai! tușo, pe când o frumoasă stă pe gânduri, un nenorocit se stinge în lacrimi!

Olivia zimbă, era invinsă. Cavalerul care aștepta la cârciuma din sat, fû presintat. La vederea dom-

unii for — nu românesc, căci atare nu există în țară, ci unguresc, și acuatoriul și-a dat toată truda, a face din cauză agitațiune națională; dar juriul unguresc m'a achitat. Și pentru ce motiv oare? Pentru că jurații au simțit adevărul arărilor mele.

Repet deci, că simțul greutății sarcinilor există și se manifestă, însuși on. ministeriu îl recunoaște prin aceea, că promite, deocamdată a nu mai mări contribuțiunile. Până când însă țara va pute se supoarte cele de astăzi, și cât timp guvernul nu va fi silit a le urca?! Eu sum convins că aceasta nici nu depinde dela dășul, ci că dacă urcarea ca mâne i se va cere, va trebui să-o esecute, că dacă nu, tocmai așa va fi dat la o parte, precum s'a delăturat dela putere — dincolo de dietă partida constituțională (Verfassung-Partei,) în dată ce a esitat a mai urca bugetul. (Ilaritate în partea drepte).

On. d. ministru de finanțe oare se dovedească bunăstarea economiei țării cu creditul cel mare de care se bucare țara în străinătate și la burse. Dar aparițiunea aceasta trebuie considerată din temei mai adânc, și atunci vom înțelege, că adeseori ni se ofere creditul din partea aceloră, cari vreau să ne ruineze. Cine propriaminte ne face astăzi creditul? Eu așa cred, că — Rottschild și cu consorțiu său. Și — ce fel este acest credit? Este de natură, că dacă se bolnăvește un diplomat, dacă o recoltă este slabă, dacă America ne face prețuri scădute în grâne, creditul ni se leagănă, cursurile la moment cad! Asta este soliditatea creditului nostru!

Dar ean să mai cugetăm, că ar avè și Rottschild o idee a sa bunăoară analogă cu ideea de stat a dlui ministru președinte, sigur că Rottschild atunci ne-ar da credit până să ne înecăm în el! Eu țin de o neorocire a țării, că creditul nostru atărnă dela Rottschild, și tocmai de aci trebuie să ne explicăm o mulțime de aparițiuni triste în economia noastră publică și privată. Nu voiu uita nici odată, cum înainte cu vr'o 10 ani, un matador finanțial din străinătate mi s'a respicat, că — ori cât să le coste, nu vor iăsa să cadă Ungaria finanțialminte înainte de timp!

Eu me interez de soarta, de viitoriu națiunei maghiare; n'o simulez aceasta, căci îmi iubesc propria națiune și știu, că în momentul când națiunea maghiară va fi dispărut, a bătut oara ultimă și pentru a mea. N'am preocupățiunea celor dela putere, carea se me orbească să nu vâd să nu simț, că mergem în direcțiune rătăcită; și dacă în tinerețele mele adeseori cu vehemență m'am opus acestei greșite direcțiuni a fost prea natural, căci nu puteam pricepe cu mintea mea, cum o clasă maghiară, devenită la putere până întră atăta să fie de orbită prin putere, încât să nu vadă că merge spre prăpaste și să nu priceapă, că — căderea ei este arderea țării, ruina națiunei maghiare!

Dl ministru președinte este mare meșter, în modul său; (ilaritate) dășul se va nisul a me combate; dar eu i fac o rugare, aceea, că în asemenea casuri grave, odată să se desfacă de resonul politic și să pășească în calitatea neîntinatei sale onestități particulare, atunci sigur va recunoaște, că nu sunt fără temei acelea la cari l am reflectat. Se nu Ve mirați de această rugare a mea; căci este caracterul epocii noastre, că politica se consideră de o măiestrie d'a minți și amăgi. Onoarea individului trece de un lucru particular. D'aci provin apoi multele calamități publice, de aci contrastele în vederi, precum le observasem chiar aici în decursul zilelor trecute.

Prea on. d. ministru președinte zilele trecute binevoi a și aduce aminte și de cauza naționalităților nemaghiare. Reflectând adecă la unele atacuri ce i-a făcut dl condeputat Wolff, opuse acestuia obiecțiunile contrare, ce dl deputat Grünwald i rostî imediat. Dl deputat Dr. Wolff a atacat pe ministru, pentrucă apasă, maltratează, împedecă în des-

nișoarei d'Audetot, simți ca o mișcare de teroare Olivia, din parte 'i, fû pe jumătate desincântată: aceasta se petrecu într'un minut.

— E bine, își dîșe domnișoara d'Audetot, ca femeia să fie mai bine ca bărbatul: aceasta e o siguranță.

— E o garanție, cugetă cavalerul, o voi domina cu toată superioritatea mea physică.

Cu ajutorul acest mutual raționament interior, se plăcură peste măsură. Raymond îi urcă într'o trăsură de postă: aduse vorba de căsătorie secretă. Aceasta romantică idee înnebuni de tot pe domnișoara d'Audetot, care, în zăpăceala încântărei, uită să vestească pe Clara de plecarea sa.

Cinci spre deșe zile în urmă, la castelul Raulville era o mare reuniune: doamna de Langel-Coudras, născută d'Audetot, făcia cunoscută căsătoria sa contractată în secret. Aceasta taină nefolositoare și înfățișarea celor doi soți înveselia foarte mult adunarea. Într'un colț al salonului, o grupă se ținea de o parte, vorbind încet. Era compusă de D. și doamna de Langel și marquisul de Lancourt. Acest din urmă singur avea fruntea întunecată, și arunca pe furîș câte o privire spre soția sa, care, aședată lângă camin, făcia onorurile cu distracțiune.

Raymond în picioare ceva mai departe, urmărea cu un ochiu neliniștit mișcările generalui.

voltarea lor pre naționalități; din contră dl Grünwald l'a atacat, căci nu face din destul datoriei sale, întru cât încă n'au maghiarisat această țară.

Grünwald Béla strigă: „N'am dîș aceasta!”
V. Babeșiu: Recunosc că — nu cu aceste cuvinte, dar în acest sens.

Destul că, on. d. ministru președinte crede, cumcă aceste două contrare imputățiuni se paralizează una pre alta și dășul rămâne curat. Dar se înșeală. Ambii atacatori pot să aibă, și fie care din al său punct de vedere are dreptate. Dl condeputat Wolff știe din experiență, că națiunea sa este persecutată și maltrată și împedecată în dezvoltarea ei naturală. În aceasta privință are drept a se plânge.

Dl Grünwald earăși știe că țara continuă a fi poliglota, că prin urmare puternicul d. ministru președinte încă n'a maghiarisat-o, încă n'a esecutat pe deplin ideea de stat maghiar; în aceasta privință cu drept face imputare dlui prim ministru. M. on. d. ministru însuși i dă drept când recunoaște, că este de datoriu a ori-cărui guvern al țării, a lucra întră lăfira și realizarea ideei de stat maghiar și când apoi adauge că — a trecut timpul de a mai maghiarisa sau germanisa prin legi și cu forță. Eu știu că dl min. președinte spune adevărul, știu că și pune multă silință întră a propaga ideea de stat maghiar; aceasta onorabilul d. ministru nici n'o neagă; ear noi nemaghiarii o simțim amar din presiunea ce se face asupra-ne. A și pute înșira casuri speciale, dar nu-mi este intențiunea astădată. (Strigări: „S'aușim!”) Dacă sum provocat, cu permisiunea dlui ministru președinte, voiu spune câte-va.

Casurile ce voiu să le amintesc, ar privi mai direct pre m. on. d. ministru al instrucțiunei publice, dacă eu n'ăși ști că autoritatea decizătoare în ele a fost chiar on. d. prim ministru.

Caransebeșenii din averea lor doresc a-și înființa un gimnasiu; dl ministru președinte i împedecă de trei ani, ba nici răspuns nu le dă. — Un fond, ce în biserica și prin biserica română gr.or. s'a adunat pentru scoala română, încă în al 3-lea deceniu din acest secol, dl min. președinte l-a luat cu forță în administrațiunea politică, cu pretestul că ar fi pentru scoala comunală neconfesională, măcar că bine știe, cum p'acel timp nici ideea de scoala comunală confesională n'a existat, nici n'ar fi fost tolerată o astfel de scoală. Dl ministru președinte recunoaște că acel fond este numai pentru scoala română, dar nu vrea a recunoaște că precum este numai pentru scoala română, tot asemenea este și pentru scoala numai confesională, și — nu recunoaște aceasta, pentru ca să nu-l ceadă în administrațiunea legală a autonomiei noastre bisericesti, conform cu esemplul ce ni l'a dat fericitul întru domnul br. Eötvös, carele rugat toate fundațiunile de natura confesională le-a transpus în administrațiunea autonomiei noastre bisericesti. Dar cu scoala tractuală din Bozovicium cum a proces dl prim ministru Col. Tisza? Se pune poporațiunea doritoare de cultură a acelu tract, și subscie o sumă suficientă din banii destinați culturii și dați administrațiunei lor comunale, cumpără o casă, instalează o scoală cu mai multe clase și o supun aceasta direcțiunei diecesane. Inșe — ce să vești! Administrațiunea politică se opune și dl ministru președinte închide cu forță acea scoală — pentru că este confesională! În fine încă pendentă este destiunea ocupării pe nedrept prin guvern, a celor 99 de scoale „române gr. or. naționale” din fosta granița militară, sub acel pretest, că ar fi fost când-va comune, în sensul legii dela 1868, care lege nici n'a existat, și că doară ar fi fost fără caracter confesional, cum nici nu s'a tolerat doară înainte de 1869. Avem lege, ce e drept pentru scoalele naționale confesionale; cu toate însă aceste scoale sunt numai tolerate, ear parola guvernului e: „numai scoale comu-

— Îți cerusemi cici-spre-deșe zile, domnule Marquis, dîșea Langel, terminul s'a implinit: sper că explicațiunea te-a mulțamit?

— Așa dară, d-ta erai? dîșe marquisul, a cărui voce trada o rămășiță de indoială.

— Era el! se grăbi a dîșe doamna de Langel era bărbatul meu! repetă ea cu o legitimă mândrie o jur!

— Dar atunci, reluă D. de Jaucourt, de ce toate aceste furîșări. Nu-mi puteai spune dela început adevărul?

— Nu aveam încă consimțimentul Doamnei, respunse cavalerul. Mi era oare permis a mărturisi prezența mea, noaptea, în casa unei femei ce nu era a mea?

— Dară aceea istorie ce ai povestit.... obiectă comitele.

— Nu trebuia oare se dau aventurii mele aparțința unei fabule?

— Aceasta mi pare pozitiv, susținu Olivia.

Raimond începea a se teme ca espedientul seu nu va reuși de cât pe jumătate. Marquisul, în adevăr păstrându și aerul îngrijat, se retrase într'un colț și se afundă în cugetările sale.

— Dacă ar fi el, gândea el, Clara a putut se nu știe de prezența lui; ea nu a mințit: îi datoresc o reparațiune, dar... el era.

nale", adecă fără caracter confesional; independente de biserica autonomă, ci dependente dela administrațiunea politică întru interesul maghiarisării. Dăc întru interesul maghiarisării, căci nu găsim o școală comunală sau de stat, în carea copilașii noștri să nu se maltrateze 5—10 oare în săptămână cu limba maghiară, fără a fi învățat măcar a cetii și a scrie în propria lor limbă. (O voce din stânga: „nu e adevărat!” Dacă este, sau nu adevărat, binevoiiți a întreba pe cei interesați. Dar să vedem care e diferența în fond între școala noastră confesională și între cea comunală a guvernului? On. guvern se pare că nu și a dat bine seamă de această, n'a cuprins bine importanța lucrului. Școala confesională, de când există, și-a ținut de chemare, a sădii în inima copilașilor, dela cea mai fragedă etate, toate virtuțile cetățenești, pe temeiul credinței în Dăeu. La făcut bun patriot, credincios monarhului, supus legilor, prin toată viața sa ca cetățean, pe baza credinței în Dăeu. Ce face școala neconfesională? Substituie în interesul în locul credinței, perțând din vedere că încă departe suntem de a ști distinge între adevăratul, între raționalul interes al omului cult al bunului cetățean și între egoismul particular. Deci tocma acestei împregiurări trebuie se atribuim multe rele ce astăzi întimpinăm la tot pasul, prin toate părțile, în viața publică. Și tocmai de aceea rog pe on. guvern, să încete de a continua rezboiul în contra școalelor confesionale, și — să încete de a pune tot temeiul și de a da spriginul numai școalelor comunale sau ale statului! prin care procedură perțând cu totul din vedere fericirea poporului, cearcă dezvoltarea patriei singur numai în realizarea ideii de stat maghiar. Aceasta idee se va propaga ea însăși de sine, dacă va fi naturală, dacă cei ce astăzi o forțează vor pricepe a dovedi mai întâiu de toate prin fapte, că ea conduce la bunăstare și fericire întreg poporul, astăzi însăși priviți ori în cotro, în trebași poporul, fie pe cel maghiar, sau pe cel român, sârbesc, slovac ori pe cel sas, nu veți găsi nicăiri nici urmă de bunăstare și fericire, după aceea idee, și în deșerte vor fi ori ce fel de mesuri arbitrare, căci prin ele inima și încrederea popoarelor nu o veți câștiga; și on. domn Ministru-șefedinte socotească-se bine, nu cumva prin puterea discreționară ce dorește a i se vota, să ajungă tot acolo, unde odinioară Bach a ajuns cu asemenea putere.

A dechiarat on. d. Ministru-șefedinte, că — poporul este cât se poate de bun, dar agitatorii îl amăgesc. Admit că există agitatori, însă — știți cine sunt aceia? Sunt eșecutorii de dare, este administrațiunea cea rea a guvernului. Căci de ar fi alții, cari lucră în contra legii, on. guvern care dispune chiar după lege, de toate mijloacele de a-i descoperi și pedepsi, ne-ar pute arăta după nume: deci eu întreb: unde sunt? câți agitatori ați prins și judecat? — firește, prin legea noastră, prin tribunalele noastre, căci — ear repet, românii, naționalitățile — n'au judecățile lor proprie în țeară. Cu toate acestea știu eu că tot există, creațiuni ale politice, atari agitatori, ca prin fictivul pericol al acelora, on. guvern să poată face presiune asupra poporului maghiar să aducă ori-ce sacrificiu statului, pe care-l prezintă amenințat: de panslavism, de dacoromanism, etc. În faptă însă, acestei ficțiuni politice nimic nu corespunde real; nu există de nici o parte națională nici o amenințare a patriei. Nu neg însă un lucru, acela, că dincolo în România există un număr de oameni neliniștiți, dacoromanști, cum le dăce dl Ministru; sunt acei 3—4000 de inteligenți emigrați dincolo dela noi, emigrați din cauză, că politica maghiară, ocupând numai pentru sine această patriă nu li-au lăsat puțință de a trăi. Facă-le însă on. guvern loc aici, de ce le aplicare, (iaritate în dreapta) și agitațiunea lor să va curma. (Strigări din dreapta: Nu credem!) Eu sunt convins, că politica prezentă greșită este și prin aceea, că se crede și afirmă, cum că patria comună și naționalitatea maghiară, au contrari și inamici aici în întru. Aceasta credință spriginește nedreptatea celor dela putere. Dar fie ei drepti; împartă ei cu

naționalitățile ca și sarcinele, totasemenea și beneficiile publice, și înstreinarea va înceta! Dar on. guvern — mereu nu află calificați pentru aplicare în funcțiuni. Urmează adecă și întru aceasta exemplu lui Bach, carele nu găsia pe timpul seu, maghiri calificați. Ce însă vedurăm? Abia cădu Bach și sistema lui, și îndată preste 50,000 de maghiari se găsiră calificați pentru oficii publice! Chiar însă dacă între noi Românii ar lipsi trebuinciosul număr de bine-calificați, oare nu este a statului datorință a se îngriji ca să-l producă acel număr? M. on. d. ministru dela instrucțiunea publică sigur este în pozițiunea de a ne spune, cum se cresc capacitățile, când vrem să le crescem. N'avem de cât să vrem. Și vom vrea, îndată ce ne vom emancipa de greșita idee a statului maghiar, și vom înceta a lucra la prefacerea iute, repede, a acestei țeri poliglote, în țeara maghiară. Numai petrunși de convicțiunea, că fericirea popoarelor este adevăratul scop, adevăratul bine al patriei, numai astfel vom progresa și ne vom salva viitorul.

După toate aceste, eu cu politica domnitoare nu pot să fiu mulțămît. Totuși bugetul în generalitate îl primesc din motivul dezvoltat prin d. deputat Bești A. trebuind adecă a me acomoda formelor parlamentari.

Românii și Universitatea fundului regiu.

(Urmare.)

Asemenea publicăm contra propunerea și votul separat făcute în ședința din 15 Decembre 1883.

Contrapropunere.

După ce proiectul bugetului propus de comisiunea financiară-economică pre anul 1884 contradice direct §. 6 din art. de lege XII din 1876, care dispune apriat, că venitele averii trebuie să se întrebuinteze conform §. 4 în folosul întregii populațiuni proprietare acest proiect de buget al comisiunii fiind ilegal se reiață și se retrimite ca material comisiunii financiare economice, cu aceea espreșă însărcinare, ca comisiunea se elaboreze proiectul bugetului pe anul 1884 conform dispozițiilor legii citate astfel, ca venitele averii se nu se distribuie mai numai exclusiv spre ajutorarea școlilor săsesei luterane, precum s'a făcut în proiectul bugetar de față, ci distribuirea venitelor să se efețuiască conform proporțiunii naționalităților și confesiunilor conlocuitoare în teritoriile fostului fund regiu în atare mod, în cât se nu se prefereze nici o naționalitate sau confesiune față de cealaltă fiind întreaga populațiune din fostele 11 municipii la averea cassei naționale, și cea din cele opt municipii al șeptelor județe pre lângă aceasta și la averea șeptelor județe, în asemenea măsură conproprietară la aceste însemnate averi.

Dr. Păcurar m. p.,

Onorab. Universitate! După ce am însinuat deja în ședința din 15 Decembre 1883 în contra concludului majorității, prin care s'au primit sub Nru 887 din 1883 în general bugetul pre anul 1884,

Votul separat

astern acum pre lângă motivarea făcută de mine în cea ședință atât în contra-propunerea mea cât și în cuvântarea ținută, încă și următoarele motive:

Art. de lege XII din 1876 prescrie în §. 6 în mod preceptiv ca venitele averilor universității „trebuie să se întrebuinteze în folosul întregii populațiuni din teritoriile fostului fund regiu, fără deosebire de religione și naționalitate.”

Prin urmare, conform dispozițiilor legii, trebuie universitatea să se țină la facerea bugetului de cifrele și proporțiunea confesiunilor și naționalităților din aceste teritorii astfel, ca să nu fie nici una preferită față de cealaltă în participarea venitele averilor universității, la cari sunt și de altminte toate confesiunile și naționalitățile în asemenea măsură conproprietare.

Acum de și legea pozitivă prescrie apriat că cum au să se împartă venitele averilor, de și dreptatea impune această

Ținera femeie întinse mâna, pe care bărbatul său o să rută cu efusiune.

În loc de a se depărta, Raymod, nelinistit de succesul vicleniei sale matrimoniale, șede în curte și privia această scenă printre geamuri. Iși frecă mâinile cu o nespusă veselie și strigă în gând:

— Haide! nu speram atât! eacă ce va se dăca a repara cu spirit o prostie!

D. de Jaucourt avea în toate lucrurile o delicată peste măsură: grație stăruitoare sale protecțiuni, Raymond obțină o repede înaintare și avu o carieră strălucitoare. Tocmai după moartea Marquisului, întâmplată în 89, Raymond, atunci colonel, află că soțul Cărei nu fusese înșelat de dănsul.

Cât pentru D. și doamna de Langel — Condras trăiră fericiți: cavalerul își urmă succesele sale artistice și literari; Olivia se putu crede o femeie ilustră. Nu știm că fămoasa tapiserie se fi conturburat vre o dată buna înțelegere a acestor doi soți, atât de bine potriviți.

împărțire a ajutoarelor fără de nici o îndoială, totuși majoritatea săsască luterană din Universitate, care este reprezentată din 20 deputați cu 18, la cari mai aparțin apoi și secretariul, precum și șefedintele comes, ignorează cu totul legea pozitivă și dreptatea, decretând și întrebuintând venitele averilor universității exclusiv mai numai pentru scopuri săsești luterane.

Bugetul făcut pe anul 1884 de cătră această majoritate a universității, arată cu cifrele din eroğațiuni tit. III. 88,560 fl. v. a. și din extraordinar tit. XVI. 2. 3, o miiă floreni și 500 fl. v. a. prin urmare o sumă de 90,060 fl. v. a. care se pune la dispozițiunea institutelor săsești luterane, și din care se dă spre ajutorarea școalelor românești gr. ort. cu totul numai 7000 fl. v. a. eară pentru cele gr. cath. chiar nimic de și românii de ambele confesiuni fac din populațiunea întregă a fostului fund regiu de circa 400,000 suflete preste jumătate, adecă 203,905.

După bugetul de față capătă acești 203,905 români conproprietari pre anul 1884 suma de 7000 fl. și cei 120,000 sași luterani trag pre an 78,560 fl. v. a. din averea comună. Pre când conform legilor pozitive și dreptului de proprietate ar trebui să capete românii din suma luată în buget cu 90,060 fl. v. a. cel puțin 45,000 fl. v. a. pre anul 1884.

În această materie zace însemnătatea cea mare a §. 13 din statute, adecă a remediului de recurs, de a putea prin aceasta recurge la ajutorul autorității superioare de a micșora nedreptatea cea mare, ce se face românilor și proprietarilor din partea sasilor luterani.

Și dacă s'ar mai afla cineva, care se aibă îndoială în această direcțiune, apoi mă provoc la ședința universității din 22 August 1850, în care nu a fost nici un român, și sași luterani sub Nrul 1280 din 1850 au dăruit toate venitele de atunci în sumă de 50,000 fl. monetă convent. Școalele și seminariile săsești luterane fără de a lua în nici o privire, că și românii sunt ca și sași conproprietarii acestor averi; și de atunci încoace se pune suma aceasta din averea noastră în fie-care an la dispozițiunea consistoriului săsesc luteran din Sibiu, și de și am dovedit de 10 ani încoace necurmat că aceea universitate din 22 August 1850 a fost ilegală, că banii nu se întrebuintează conform acelu instrument de dotațiune, pentru care cas însuși instrumentul hotărăște nimicirea dotațiunii, și că aici se comite cea mai mare nedreptate, că se detrag românilor venitele din proprietatea lor și se dau sasilor luterani, cu toate aceste până acuma nu s'au adus practica urmată de universitate în consonanță cu starea legală, adecă cu starea prescrisă de legile țerii.

Mă rog dar ca înaltul ministeriu se nu aproabe bugetul majorității, și se demânde compunerea bugetului conform propunerii mele din ședința din 15 Decembre a. c.

Sibiu, 24 Decembre 1883.

Dr. Ștefan Păcurariu.

Tot pentru caracterizare publicăm încă următoarele două voturi separate.

Onorab. Universitate! Contra concludului majorității din 17 Decembre 1879 am însinuat și acum înaintez

Votul separat:

motivândul precum urmează:

Este contra clarei dispozițiuni a legii, art. XXXIV din 1874 dacă avocatul universității, dl Wilhelm Bruckner, se absoalvă de detorința despăgubirii pentru dauna, ce a causat averii Universității.

Cuprinsul reprezentațiunii ce majoritatea a hotărât a adresa exelenței sale dlui ministru de interne, contra dice adevăratei stări a lucrului, de oare-ce:

1. Nui adevărat, că realitatea n'ar fi avut nici un preț. Contrariu se dovedește prin aceea, a) că nu numai prețuirea judecătorească există, și b) că universitatea nici când n'a dat împrumuturi pre realități fără preț.

2. Dl avocat Bruckner în loc seși recuire un substitut din Orăștie; unde sunt trei sau patru advocați și deabia o jumătate de oară depărtați dela Vaidei, a pus de substitut al său pre avocatul Roth din Alba-Iulia, adecă pre un advocat care se află în mijlocul drumului între Sibiu și Vaidei.

3. Universitatea a plătit dlui avocat Bruckner nu numai toate speșele și competențele sale, ci ia solvit și un honorar de 1200 fl. acuma 800 fl. și 300 fl. paușal de cancelară; deci el a fost cu atât mai detor a feri Universitatea de pagubă.

Sibiu, în 21 Decembre 1879.

Dr. Păcurariu m. p.,
dep. orașului Sebeș.

Vot separat.

Votarea ulterioară a sumei anuale de 52,500 fl. v. a. și administrarea lor pre seama consistoriului evang. de confes. augsburg. este un atentat:

1. contra proprietarilor,
2. contra societății civile, și
3. contra statului nostru însuși.

Teritoriile fostului fund regiu sunt locuite cam de 400,000 oameni, din cari deabia a patra parte sunt sași de confesiunea augsburgică. Este dară vătămarea dreptului de proprietate a lor trei părți din totalitatea locuitorilor îndreptățiți la proprietate, dacă dotațiunile se restrâng la rassa săsască de confesiunea augsburgică.

Invitații se retraseră pe rând; D. și doamna de Jaucourt remasără singuri. Marquisul se apropia de cămin.

— Doamnă, dăse el, te rog se uiiți cea scrisoare ceți am scris într'un moment destul de dureros; fusese înșelat.

Ținera jună păstră tăcerea; ochii săi se umplură de lacrimi.

— Astă sară, tocmai, reluă comitele, mi s'a explicat...

Astă sară, teau înșelat, domnule, întrerupse Clara.

Marquisul o privi cu mirare. Clara povestii, fără a uita nimic, tot ce se întâmplase în sara sositărei lui. D. de Jaucourt o ascultă în tăcere; fruntea i se înșenina din ce în ce.

— Aceasta e adevărul, dăse ținera jună; cei cariți au spus alt-ceva, au făcut'o cu o intențiune generoasă, dar nu voesc se datoreț încrederea dtale, minciunei.

— Claro, dăse D. de Jaucourt a cărui față, rece mai nainte, esprimă tot de o dată înduioșarea cea mai profundă, te cred șiți mulțămesc. Din adăncul sufletului meu, de astă dată, își cer ertare.

Această restringere conține nu numai negarea dreptului de proprietate a lor trei părți din locuitori, ci este în contradicție chiar și cu clara dispozițiune a legii, §. 6 art. de lege XII din an. 1876. Tocmai în institutele săsești de confesiunea augsburgică, în ale căror favor s'a făcut această hotărâre, din copilărie începând se imprimă tinerimei dușmănia și ura contra maghiarilor și românilor pre cum și contra celorlalte naționalități, care (ură) apoi în vârstă bărbăției înveinează în toți ramii vieții toată orginea socială și de stat.

Nimic nui dară mai trist, ca dacă statul pune astfel de indiviși spre exemplu de judecători asupra averii și sângelui cetățenilor.

Pre când statul se nisuește a redica scolile înalte din țară și a atrage tinerimea la acelea, chiar învățătorii acestor institute săsești de confesiunea augsburgică, sunt în sensul dispozițiilor lor bisericești, constrânși a fi petrecut atâți și atâți ani în țările esterne la așa numitele universități germane. Însă și documentul de dotațiune, pre a cărui base se votează acești 52,500 fl. v. a. anuali, conține verbalmente, că nu numai profesorii, directorul și consiliul școlar, conceput cu supravegherea și conducerea acestor institute școlare, se fie de confesiunea augsburgică, ci și regulamentul intern al acestor institute școlare trebuie să consune cu al celor din archiducatul Austria de sub Enns.

Dacă dară instituțiunile din archiducatul Austria de sub Enns, ba chiar și cele din țările esterne, ale așa numitelor Universități, se declară de princip în contra legilor de instrucțiune al statului nostru atunci aceasta fără îndoială se vede a fi tăgăduirea statului propriu și a legislațiunii sale.

În sensul §. 4 al art. de lege XII din an. 1876 această avere este permis să se întrebuițeze numai spre scopuri de cultură, însă întrebuițarea aceleia spre ajutorirea seminariilor și a seminaristilor nu prea este scop de cultură, ci mai mult de culte.

Biserica săsască de confesiunea augsburgică fără de aceea are dela stat un ajutor anual de 95,000 fl. v. a. eară spre a arăta că în ce stare se află la noi parochii de naționalitate săsască și de confesiunea augsburgică voi aminti drept dovadă exemplul, că parochiul săsesc din Sas-Sebeș primește un venit anual nu mai puțin ca de 4800 fl. v. a. pentru care sumă negreșit l'ar putea invidia câte un episcop al unei alte confesii.

Nisuinta de a ascunde din punct de vedere al dreptului nevaliditatea acestei dotațiuni din 22 August 1850 în dosul clausulei de aprobare a domnitorului este zădarnică, căci nu se poate disputa faptul, că acest conlus s'a adus între împregiurările estra-ordinare și lipsite de constituțiune de atuncia, adică când așa dîcînd armatele rusești nici n'au trecut bine hotarele.

Acest document din 22 August 1850 este pătruns de același spirit de germanizare, care cu puțin mai înainte a sedus pre românii, de s'au dedicat contra maghiarilor și contra statului unguresc.

Documentul din 22 August 1850 este nevalid din punct de vedere al dreptului, pentru că aceia cari au fost prezenți în aceea ședință din 22 August 1850 n'au fost legalii reprezentanți ai cercurilor și orașelor, fiind că aceia nici nu s'au ales în mod legal de deputați ai lor.

Cu atât mai puțin au căpetat ei dela muncipiele instrucțiunea, de carea atunci deputații erau legați de a dona consistoriului evang. de confes. augsb. această avere, care este a tuturor locuitorilor din fostul fund regiu.

Aprobarea acestui conlus prin domnitorul din 22 August 1850 doară nu va avea mai multă putere de drept, de cât sentințele de moarte, aduse în același timp în Pesta și Arad, contra cărora Exelenția Sa dl conte Iuliu Andrasy este exemplul cel mai viu.

Apoi această dotațiune din 22 August 1850 nu este niciăuri marcată ca lege.

Dacă dară statul nu voiesce se permită ca propria sa îndreptățire de existență se suferă și credința aceloră se nu dispară, cari și-au pus speranțele în acest stat, atuncia este serioasa detorință a statului a câștiga în această importantă cauză valoarea cuvenită autorității sale și a da mână de ajutoriu ca și cele trei părți a locuitorilor nesasi și neaugsburgici se ajungă la dreptul lor.

Sibiu în 22 Decembre 1879.

(Va urma.) Dr. Păcurariu m. p.,
deputatul orașului Sebeș.

Prelegeri publice.

În favorul fondului proiectatei scoale centrale gr.-or. române din Sibiu, se va ținea o serie de prelegeri publice în localitățile casinei române de aici (strada Cisnădiei Nr 7).

Seria aceasta de prelegeri s'va începe deocamdată Duminecă în 2/14 Decembre și se va continua în toate Duminecele următoare, până la 30 Decembre a. c. inclusive (11 Ianuarie 1885).

Inceputul fie-cărei prelegeri s'fi cizează pe 5 oare după ameași. Duminecă la 2/14 Decembre va prelege Dl I. Slavici despre „cuvânt“.

Bilete de intrare pentru întreaga seriă à 80 cr. ear pentru prelegerile singurateice à 20 cr. (pentru studenți à 10 cr.) s'afă de vîndare de ađi înainte la librăria Archidieceșană, la administrațiune.

nea „Tribunei“ și în ziua prelegerii dela 4—5 oare la cassă.

Sibiu în 29 Novembre (11 Decembre) 1884.
Comitetul arangător.

Varietăți.

* (Părăstas.) Eri la 10 oare s'a celebrat în biserica de aici cu mare solemnitate părăstas pentru odihna repausatului Archiepiscop și metropolit Andreiu.

* (Programa producțiunei) arangiate de „Reuniunea sodalilor români“ din Sibiu Sămbătă în 1/13 Dec. 1884 în sala „Reuniunii de infrumșetare.“

1. „Marșul național“ executat de capela militară.
2. „Dumineca iubirei,“ de Flechtenmacher, executat de chorul sodalilor.

3. „Dei ochi,“ de Ventură, executat de capela militară.

4. „Românca la Plevna,“ declamată de d-ra I. M.

5. „Dumineca dumineca,“ de Mendelsohn, quartet.

6. „Julia quadrille,“ de Anosek, executat de capela militară.

7. „Visul,“ de Văcărescu, executat de chorul sodalilor.

8. „Despărțirea,“ de Savativa, executat de capela militară.

9. „Lenaș dragă,“ de Tache Popescu pentru o voce Sk. de Ștf. Vlad.

10. „Peneș curcaml,“ de V. Alexandri, declamat de dl E. Vintilă.

11. „Cântec ostășesc,“ de Flechtenmacher, executat de chorul sodalilor.

12. „Souvenir de Mehadia,“ de Klein, executat de capela militară.

După producțiune la cerere urmează și joc.

Începutul la 7 1/2 oare seara.

Comitetul Reuniunii.

* (Proces de presă.) Lunia viitoare se va pertracta la tribunalul de aici procesul de presă intentat redactorului dela șiariul Observatoriul.

Avem firmă speranță că juriul nu va împărțși vederile procurorului de stat.

Bursa de Viena și Pesta.

Din 11 Decembre n. 1884.

	Viena	B-pesta
Renta de aur ung. de 6%	123.95	123.75
Galbin	5.77	5.76
Napoleon	9.75	9.75
London (pe poșta de trei luni)	123.80	122.40

Nr. 162.

[943] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci la scoalele confesionale gr. or. în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Turdeii, se scrie concurs cu termin până la 20 Decembre a. c. st. v.

1. Sânt-Michail, cu salariu anual de 150 fl. v. a., ear pentru serviciul de cantor 50 fl.

2. Agriș, cu salariul anual de 120 fl. v. a.

Suplicile de concurs instruite în sensul legilor în vigoare, sunt a se subșterne subsemnatului oficiu proto-

presbiteral în Turda până la terminul de mai sus.

Turda, 20 Novembre, 1884.

În conșlegere cu comitetele parochiali. Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Turdeii. Ioan Reou, adm. ppresb.

Pentru prăvălia sa de manufacturi subscrișul caută un învățăcel — cu 4 clase normale, se scie limba gormână și deacă se poate, și cea maghiară. Adresa: [948] 1—2

Geoge Baciu, comerciant de manufacturi în Oreștie.

Ofert.

1000 dărabă cărpe pentru dame, în cele mai frumoase colori, și adecă, roșu, alb, lila, sur, negru, vînat, turcesc, din lână de Berlin de calitatea cea mai fină pe lângă garanție, se vor vinde din cauza părășirii întreprinderii pentru prețuri ne mai pomenite de eftine, și anume o bucată

cu 1 fl. 20 cr.

Cine voește să aibă o cîrpă frumoasă și bună fină și mare, și totodată eftină, acela s' se grăbească a-și comanda, căci lăna brută în sine de două ori este mai mult vrednică, ca cîrpa lucrată. Se mai află 850 de bucăți.

Plaiduri de călătorie

teribil de mari și groase, țesute din cea mai bună materie, model englesesc elegant, și adecă: brunet, sur cu franse groase colorit mestecat. Fiind ele teribil de lungi și late, pot servi ca haine de îmbrăcăminte, cuverte de pat, șal de dame și după folosire de 20 de ani, poate face omul din ele două rënduri de haine elegante, astfel crua omul palton, manta de ploaie sau roc. I. calitate pe bucată numai fl. 5.50. II. calitate fl. 4.50.

Mai departe 370 de dărabă.

Materie de haine pentru domni Cheviot-Diagonal.

pentru sezonul de toamnă și eamnă, din lână fină țesută, din cele mai nouă colori, netedă și îndesată, calitatea cea mai bună, sur, negru, vînat, verde-oliviu și negru, palton, nădragi și gilet pentru ori și eine numai fl. 6.50.

Model de stofă nu se trimite nimărui.

Pentru valoarea calității fie-cărui dărab singuratic primesc eu răspunderea, și cui nu-i place, și primește îndată banii. În provincie se vor face espedăriile prin rambursă.

Adresa: Rabinovics, agentură de mărfuri din lână de oaie, Viena, II., Schiffamtsgasse 20. [944] 2—4

Calendare pre anul 1885.

„Calendarul Aurorei“ urmat de „Almanachul Aurorei“ cuprinde:

„Calendarul.“ — Date Cronologice pe anul 1885. Cronologia. Calendarul iul.-greg. Meteorolog. Fazele lunii. Schimbările timpului. Semne de timp etc. Tergurile (după datele oficioase cele mai din urmă.) Îndreptari financiaru. Serviciul postal. Serviciul telegrafic. — „Almanachul Aurorei.“ Fata din Seliște (ilustrațiune.) Puiu (legendă) de Carmen Sylva. — Crișanul. Amintire din bătrâni de George Simu. — Vulturul, Simbol al Romei vechi (ilustr.) — Zoe. Novela originală de V. R. Butăescu. — Capela (Poésie) de Iazan Bianco. — Logodnia lui Petre. — Viorele d. Gh. Teutu. — Cântecul din joel „Hora.“ — „Partea umoristică.“ Rușinea în cismă (cu ilustr.) — Discursul unui orator. — Cam târdiu (cu ilustr.) — Care e sexul debil? — Lene motivată (cu ilustr.) — Un muschetariu gascon. — Lecțiuni de dans — Medicina sigură (cu ilustr.) — Scurt și cuprinzătoriu. — Despre femei. — Revedere (cu ilustr.) — Un pacient recunoscătoriu — De ce nu se mărită. — Servitoarea nescârboasă. — „Publicațiuni.“ — Prețul cu porto francat e 30 cr. v. a. Tot al 5-lea exemplariu se dă gratis.

„Calendarul Pedagogic“ urmat de Almanachul reuniunii Mariane cuprinde în partea calendaristică toate ca în „Calendarul Aurorei.“ — Mai departe: „Almanachul Reuniunii Mariane.“ Însemnătatea dezvoltării simțului estetic în educațiune și mijloacele referitoare spre ajungerea acestui scop. — Reuniunea Mariană. — Comitetul reuniunii Mariane — Bas liu Nascu (biografia și portretul.) — Poesii: — Stelele. — Copilul și fringila. — Ciocărlia — Pisica și rondunica. — Odichna de Dumineca. — Ghicituri în viersuri. — Ce poate face șoala populară pentru lăpșirea culturai pământului? — Industria domestică, însemnătatea ei, — ce? și cum ar fi a se propune din aceasta în șoalele noastre populare? — În cât poate învățatoriul și afară de șoala contribuț la înaintarea culturală și materială a poporului. — „Varietăți.“ Cum se remunerează disciplina rigoroasă? — Tee eftină. — Datină curiosă. — Cea mai mare carte din lume. — Cea de întâia pîrucă. — O minciună domnească pedepsită domnește. — Siuceritate rară. — Desvoltaea conceptului „nedreptate.“ — Cum se cunose temperamentele? — Friederie Wilhelm IV. regele Prusiei și învățatoriul satesc. — „Publicațiuni.“ — Prețul cu porto francat 40 cr. v. a. [949] 1—3

Zambach și Gavora.

Fabrica de vestminte și recuisite bisericești

de rit catolic și grec.

[928] 6—30

în Budapesta, strada Vașului, Văczî utca Nr. 17.

Felon sau Odăjdii Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, prapori. Toate feliturile de steaguri, și pentru societăți industriale (și pentru pompieri) co-

vor pe altariu, potiruri, pietohlebnice, cădelnițe, pacifical, candelă de altar, policandre pentru biserici, ripide, chivot, cărți de Evangelie etc.

Comande se efectuesc prompt. — Obiectele, cari nu vor conveni, se vor schimba cu altele.